

17 ağustos, rantın değil; güvenli yerleşimlerde yaşama hakkının savunulduğu bir gün olmalıdır!

Bugün 17 Ağustos Depreminin 14. Yıldönümü.

17 Ağustos;

Bir doğa olayı olan depremin afete dönüştüğü gün.

Binlerce canımızı kırk beş saniyede yitirdiğimiz “asrın felaketi”nin yaşandığı gün.

Afet hafızası zayıf toplumlarda “depremin unutulabileceği” ancak deprem gerçeğinin kendini asla unutturmayacağına bir kez daha hatırlandığı gün.

Plansız ve kalitesiz yapılaşmanın, yapı üretim bedelinin en fazla %0,2` sine bile ulaşmamasına karşın hep kaçınılan jeolojik araştırmaların ne derece acı sonuçlara ve yüksek faturalara neden olduğunun öğrenildiği gün.

En önemlisi de, sosyal bir devletin en temel görevinin yurttaşları için sağlıklı, güvenli ve çevreye dost yaşam alanları ve yapılar üretmek olduğunun anlaşılması gereken bir gün..

İşte, 17 Ağustos`ların unutulmayıp yeniden yaşanmaması için sürekli hatırlanacağı, yapılanların yapılmayanların sorgulanacağı bir gün olması gerekirken; bu gün AKP İktidarı 17 Ağustos` u, kentsel dönüşüm diye bilinen 6306 sayılı yasanın törensel bir günü haline getirerek; “3. BÜYÜK KENTSEL DÖNÜŞÜM HAMLESİ” adı altında, 45 ilde aynı anda binaların yıkımının yapılacağı bir kutlamalar gününe dönüştürüyor. Bir rant yasası öne çıkarılarak 17 Ağustos` u anmanın ve anlamanın içi boşaltılmak isteniyor.

Oysa, 17 Ağustos'un üzerinden 14 yıl geçmiş olmasına rağmen bu gün;

- * 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 Depremlerinden geriye kalan orta hasarlı binaların hala varlığını koruduğu ve bu yapıların kullanılmaya devam edildiği,
- * Afetlerle mücadele konusunda kurumsal yapılanmada çok başlılığın ve mevzuatsal dağınıklığın giderilmediği,
- * Merkezi ve yerel düzeyde başta deprem olmak üzere afetlerle etkin mücadele edecek planlarının hazırlanmadığı,
- * Ulusal ve bölgesel düzeyde yapılması gereken afet risk harita ve değerlendirmelerine yönelik çalışmaların yetersiz ve çok yavaş ilerlediği

bilinmekte, sonuç olarak hala yapılması gerekenlerin olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizde, birçok boyutuyla yetersiz kalan afet yönetim sisteminin dertlerine karşı bir "ilaç" olarak sunulan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un, uygulandığı bir yıl içinde afetlere karşı güvenli yerleşimler oluşturmak yerine, düşük gelir gurupları ile kamunun elinde bulunan alanların ranta açılması ile sadece inşaat sektöründeki bazı müteahhitlik firmalarına ilaç olduğu görülmüştür.

Bu yasanın, deprem tehdidi altındaki illerimizin olası yakın depremlerde karşılaşacağı zararları azaltması,

mevcut ve sağlıksız yapı stoğunu değiştirmeyi sağlaması mümkün değildir.

Yasanın çıktığı günden bugüne kadar geçen bir yıllık zaman içinde ilan edilen "riskli alanlara" bakıldığında, ülkenin deprem/afet riski yüksek olan aktif fay zonları üzerinde yer alan yerleşim birimleri yerine, şehirlerin merkezi yerlerinin riskli alan olarak seçilmiş olması, kentsel dönüşüm yasasının can güvenliğinin sağlanması ve yaşam düzeyinin yükseltilmesini amaçlamadığını; asıl niyetin "Afet" olgusu kullanılarak rant amaçlı projeler yaratmak olduğunu ortaya koymuş, insan yoğunluğu azaltılmış alanlar dahi plan değişiklikleri ile yüksek yapılaşmalara açılarak riskler daha da artırılmıştır.

Yasanın uygulanması için çıkarılan yönetmelik de, daha fazla rant talepleri doğrultusunda üç kez değiştirilmiş ve her değişiklikte kamu yararı biraz daha zedelenmiştir.

Diğer taraftan, 2013 yılının ilk altı aylık dönemine ilişkin alınan Bakanlar Kurulu Kararlarının %60'ının 'acele' kamulaştırma, alt yapı ve kentsel dönüşüm, riskli alan belirleme, tahsis ve toplulaştırma gibi imar ve imar değişikliğine ilişkin kararların oluşturması, Bakanlar Kurulu'nu adeta belediye imar ve kamulaştırma müdürlüğüne dönüştürmüş ve toplumsal memnuniyet yerine belli kesimleri memnun etme önceliğini de ortaya koymuştur.

Tüm bu olumsuzluklar, 17 Ağustos depreminin 14. yılında, yaşanmış acılara ve tecrübeye rağmen hala

afetlere karşı sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşadığımızı söylemeyi ve umutlu olmayı mümkün kılmaktadır.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun`dan ve bu Kanunun kamu vicdanında açtığı yaralardan bahsediyor olmamız bile ülkemizde depremlerden yeterince ders alınmadığının açık göstergesi iken, bir gece yarısı değişikliği ile Kamu yararı güden Odalarımızın afet güvenliğinin temel araçlarından biri olan yapı üretimi denetim süreçlerinde devre dışı bırakılması tabloyu daha da karamsar bir hale getirmiştir.

Torba yasa maddesi ile, afetlere karşı güvenli yerleşim alanlarının belirlenmesine, nitelikli ve güvenli yapılaşmaya yönelik olarak Odalarımızın yaptığı kamusal mesleki denetim ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Bu yasa düzenlemesi ile, fay zonları, heyelanlı bölgeler, taşkın alanları gibi jeolojik tehlike ve riskleri ortaya koyan, yapı-zemin ilişkisini belirleyen planlama ve yapı üretim süreçlerinde hazırlanan raporların denetlenmesi engellenmek istenmiştir. Oda mesleki denetimini ortadan kaldırmayı amaçlayan bu yasa ile, sahte mühendis ve mimarların türemesinin, standartlara uygun olmayan niteliksiz mühendislik hizmetleri verilmesinin yolu açılmıştır.

Bütün bu yasal düzenlemeler de göstermektedir ki, başta deprem olmak üzere afet yönetim sistemi kamu yararı ve bilimsel gerçeklere göre değil, rant

odaklı bir temelde kamusal denetimden de kaçırılarak yeniden inşa edilmek istenmektedir.

Ülkemizde dün yaklaşık 150 deprem üretecek diri fay olduğu bilinirken, bugün MTA tarafından yapılan çalışmalarla güncellenen Türkiye Diri Fay Haritasına göre büyüklüğü 5.5 ve üzeri deprem üretebilecek 485 diri fay veya fay segmenti olduğunun saptanmış olması neredeyse tüm ülke coğrafyasının ne derecede büyük bir deprem tehdidi altında olduğunun jeolojik gerçekliğini açık olarak ortaya koymuşken, bu gün düne göre depremlere karşı daha güvenli bir yaşam yolunda olduğumuzu söylemek mümkün değildir.

Kendi Kentsel dönüşümünü deprem zararlarını azaltmaya çare gören, 17 Ağustos anmalarının anlamını çarpıtıp unutturamaya çalışan, odaları mesleki denetim dışında bırakan bu anlayışla, ülkemiz her depremde daha büyük can ve mal kayıpları ile karşı karşıya kalmaya devam edecektir.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası, 17 Ağustos`u rantın değil, güvenli yerleşimlerde yaşama hakkının savunulduğu bir gün olması çabasını sürdürecektir.

AKP`NİN 17 AĞUSTOSLARIN İÇİNİ BOŞALTMASINA İZİN VERMEYECEĞİZ..

Bilimle, Emekle, İnatla, Umutla..

17 Ağustos 2013

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası.